OBREDI HADŽDŽA

-korak po korak-

Safet Suljic

TRI VRSTE HADŽDŽA - Svako ko želi obaviti hadždž mora izabrati jednu od tri vrste hadždža

1 Et-Temettu'u — 'Umra — Hadždž — Obavezan zaklati kurban

Osoba koja obavlja ovu vrstu hadždža nijjeti obavljanje 'umre u mjesecima hadždža, a to su ševval, zul-k'ade i prvih deset dana mjeseca zul-hidždže. Izgovorit će sljedeće riječi: "***Lebbejke 'umreten mutemetti'an biha ilel-hadždž***" (Odazivam Ti se 'umrom poslije koje će mi biti dozvoljeno ono što mi je zabranjeno pri oblačenju ihrama, sve do njihovog ponovnog oblačenja zbog hadždža). 'Umra podrazumijeva obavljanje tavafa, sa'ja i skraćivanje kose. Nakon toga postaje mu dozvoljeno ono što mu je bilo zabranjeno u ihramima. Osmi dan zul-hidždžeta ponovo oblači ihrame, na mjestu na kojem se zatekne, sa nijjetom hadždža i počinje sa obavljanjem obreda. Upotpunit će hadždž, a dužan je zaklati ovcu, odnosno devu ili kravu zajedno s još najviše šest osoba. Ako nije u stanju da zakolje, postit će tri dana dok je na hadždžu i sedam kad se vrati kući.

2 El-Kiran — 'Umra — Hadždž — Obavezan zaklati kurban

On svoje obrede započinje tako što nijjeti 'umru i hadždž srcem, potom izgovara naredne riječi: "***Lebbejke umreten ve hadždžen***." Kada stigne u Mekku obavit će tavaful-kudum, te zajednički sa'j za hadždž i 'umru. On i dalje ostaje u ihramima čuvajući se svih ihramskih zabrana. Osmog zul-hidždžeta upućuje se prema svetim mjestima gdje obavlja hadžske obrede koji se sastoje od 'umre i hadždža, s tim da neće obavljati hadžski sa'j jer ga je spojio sa 'umranskim sa'jem. Osoba koja obavlja ovu vrstu hadždža obavezna je zaklati ovcu, odnosno žrtvovati sedminu deve ili krave. Ako nije u stanju da zakolje, postit će tri dana dok je na hadždžu i sedam kad se vrati kući.

3 El-Ifrad — Hadždž — Nije obavezan zaklati kurban

Nanijjetit će samo hadždž. Kada stigne na mikat, reći će: "***Lebbejke hadždžen***" (Odazivam Ti se hadždžom). Kada stigne u Mekku el-Mukerremu obavit će tavaful-kudum i hadžski sa'j te će ostati u ihramima sve dok ne završi hadžske obrede. Onaj ko obavlja ovu vrstu hadždža ne mora zaklati kurban jer nije obavljao zajedno hadždž i 'umru.

Najbolja vrsta hadždža je et-temettu'u za onoga ko ne povede kurban sa sobom na hadždž. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, naredio je ashabima da obavljaju upravo ovu vrstu hadždža.

PROSTORNE GRANICE NA KOJIMA SE OBLAČE IHRAMI

Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, odredio je pet prostornih granica na kojima se oblače ihrami i svako ko želi obaviti hadždž ili 'umru mora to učiniti na tim prostornim granicama (mikata) ili prije njih, ako već nije u mogućnosti učiniti to na samom mikatu. Rekao je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: "Na ovim prostornim granicama (mikatima) ihrame oblače njihovi stanovnici i svi oni koji prelaze preko njih, ako žele obaviti hadždž ili 'umru." (Buharija i Muslim)

ZUL-HULEJFA — Prostorna granica stanovnika Medine i onih koji dolaze iz tog pravca. Danas se to mjesto zove Ebjar-'Alij.
Ovaj mikat je udaljen od Mekke 450 km.

DŽUHFE — Prostorna granica stanovnika Šama, Egipta, Maroka i onih koji dolaze iz tog pravca. Nalazi se u blizini mjesta po imenu Rabig, ali danas ljudi oblače ihrame u Rabigu.
Ovaj mikat je udaljen od Mekke 183 km.

KARNU-L-MENAZIL — Prostorna granica stanovnika Nedžda (pokrajina Rijada i Kasima) i onih koji dolaze iz tog pravca. Danas se to mjesto zove Es-Sejlul-Kebir.
Ovaj mikat je udaljen od Mekke 75 km.

JELEMLEM — Prostorna granica stanovnika Jemena i onih koji dolaze iz tog pravca. Danas ljudi oblače ihrame u mjestu po imenu Es-Sa'adijeh.
Ovaj mikat je udaljen od Mekke 92 km.

ZATU'IRK — Prostorna granica stanovnika Iraka i onih koji dolaze iz tog pravca.

Svako ko želi obaviti hadždž ili 'umru mora obući ihrame i zanijetiti obred na ovim prostornim granicama. Ako bi ih namjerno prošao ne obukavši ihrame na njima mora se vratiti i to učiniti u protivnom zbog tog prestupa mora zaklati kurban. Zaklat će ga u Mekki i podjeliti njenim siromašnim stanovnicima.

Oni koji žive između prostornih granica i Mekke, poput stanovnika Džidde, Mustevre, Bedra, Bahre, Ummu-s-Selem, Eš-Šera'ia, oni oblače ihrame u svojim kućama ili na mjestu gdje odluče obavljati hadždž ili 'umru.

Stanovnici Mekke i oni koji se tu zadese obući će ihrame za hadždž na bilo kojem mjestu u Mekki, a onaj ko želi obaviti 'umru mora izaći iz granica mekanskog Harema, npr. do Ten'ima.

Kada hadžija obuče ihrame počinje učiti telbiju koja glasi:

Telbija: ***"Lebbejkellahumme lebbejke, lebbejke la šerike leke lebbejke, innel-hamde ven-ni'amete leke vel-mulk la šerike leke."***

Kada se izgovara telbija? Ako čovjek obavlja 'umru izgovara telbiju od oblačenja ihrama i donošenja nijeta za 'umru do onoga trenutka kada počinje tavafiti. Osoba koja obavlja hadždž uči telbiju od oblačenja ihrama i donošenja nijeta za hadždž do početka bacanja kamenčića na veliko Džemre (prvi dan Bajrama).

ŠTA JE ZABRANJENO U IHRAMIMA?

Nakon što je obukao ihrame na mikatu, onome ko obavlja 'umru ili hadždž postaju zabranjene sljedeće stvari:

1. Zabranjeno mu je otklanjanje bilo kakvih dlaka sa tijela i rezanje noktiju. Međutim, nije grješan ako bi nešto slučajno spalo sa njegovog tijela, odnosno ako bi iz zaborava ili neznanja odrezao nokte ili uklonio dlake.
2. Osobi koja je u ihramima nije dozvoljeno mirisati tijelo ili odjeću. Ne smeta ako ostanu tragovi mirisa na njegovom tijelu koji je koristio prije oblačenja ihrama s tim da ga je dužan otkloniti sa svoje odjeće.

3. Nije dozvoljeno pokrivati glavu ihramom i svim onim što dolazi uz glavu, poput kape, mahrame ili turbana. Ako iz neznanja ili zaborava pokrije glavu, dužan je to otkloniti nakon što se sjeti ili sazna propis.
4. Nije mu dozvoljeno oblačiti šivenu odjeću na svoje tijelo ili jedan dio tijela, poput majice, košulje, hlača i cipela. Međutim, u slučaju ako nema donjeg ihrama, dozvoljeno mu je obući hlače. Isto tako osoba koja ne može naći papuče dozvoljeno joj je obući cipele.

5. Nije mu dozvoljeno prositi djevojku niti sklapati bračni ugovor, kako sebi tako i drugom. Zabranjen mu je odnos sa ženom i strastveno uživanje bez odnosa. Na ovo ukazuje hadis Osmana, r.a., u kojem Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kaže: "Osobi koja je u ihramima nije dozvoljeno sklapati brak, drugog ženiti i prositi sebi djevojku." (Muslim)

6. Ženi nije dozvoljeno dok je u ihramima da oblači rukavice i pokriva lice nikabom.

7. Nije dozvoljeno osobi koja je u ihramima, kao i onome koji nije u ihramima, uzimanje izgubljene stvari u Haremu, poput novca, zlata, srebra, osim u slučaju ako želi da to obznani i da traži njenog vlasnika.

8. Zabranjeno je onome ko je u ihramima, kao i onome ko nije, muškarcu i ženi, unutar granica mekanskog Harema loviti divljač, ubijati i tjerati je, ili pomagati drugome u tome. Osobi koja je u ihramima to je zabranjeno unutar i van granica Harema.

9. Zabranjeno je onome ko je u ihramima, kao i onome ko nije, kidati drveće u Haremu i drugo rastinje koje čovjek nije posadio.

ŠTA JE DOZVOLJENO U IHRAMIMA?

Onome ko je u ihramima dozvoljene su sljedeće stvari: nositi sat, slušalice za uši, prsten, papuče, naočale, pojas i novčanik u kojem čuva svoj imetak. Dozvoljeno mu je da se zaštiti od sunca koristeći suncobran ili krov auta. Dozvoljeno mu je nositi stvari ili prostirku na svojoj glavi, previti ranu, promijeniti ihrame ili ih oprati. Dozvoljeno mu je oprati glavu i tijelo, a ako bi mu i spala koja dlaka nije grješan zbog toga. Ako iz neznanja ili zaborava pokrije glavu, dužan je to otkloniti nakon što se sjeti ili sazna propis.

1. 'UMRANSKI TAVAF

Tavaf se sastoji od sedam krugova, počinje od Crnog kamena (Hadžerul-esved) kod njega se i završava.

Šta radi onaj koji obavlja 'umru kada stigne u Mekku?

Poželjno je da se okupa po svom dolasku i nakon toga odlazi u El-Mesdžidul-haram gdje se nalazi Bejtullah (Kaba) kako bi obavio obrede 'umre. Međutim, ne bi bio grješan ako se ne okupa, a ode u Harem. U El-Mesdžidul-haram ulazi desnom nogom i kaže: ''***E'uzu billahil-Azimi ve bi vedžihihi-lkerimi ve sultanihil-kadimi mine-š-šejtani-r-radžim. Bismillah, ves-salatu ves-selamu 'ala Resulillah. Allahumme-ftah li ebvabe rahmetike***'' (Sklanjam se u okrilje Velikog Allaha, pred Njegovo lice časno, Njegovu vlast praiskonsku, pred prokletim šejtanom. U ime Allaha, blagoslovi i spas i mir Njegovom Poslaniku. Allahu moj, otvori mi vrata milosti Svoje). Ova dova se izgovara i prilikom ulaska u svaki drugi mesdžid ili džamiju.

Nakon toga upućuje se prema Kabi kako bi počeo sa tavafom. U sunnet spada to da muško prilikom 'umranskog tavafa i tavaful-kuduma otkrije svoje desno rame. Desni kraj ihrama provući će ispod pazuha desne ruke i prebaciti preko lijevog ramena.

On počinje sa tavafom koji se sastoji od sedam krugova. Svaki krug počinje od Crnog kamena (El-Hadžerul-esveda). U slučaju da se nađe u blizini Crnog kamena pokušat će ga poljubiti, ako mogne, pod uvjetom da ne uznemirava druge ljude svojim guranjem, probijanjem, vrijeđanjem i udaranjem.

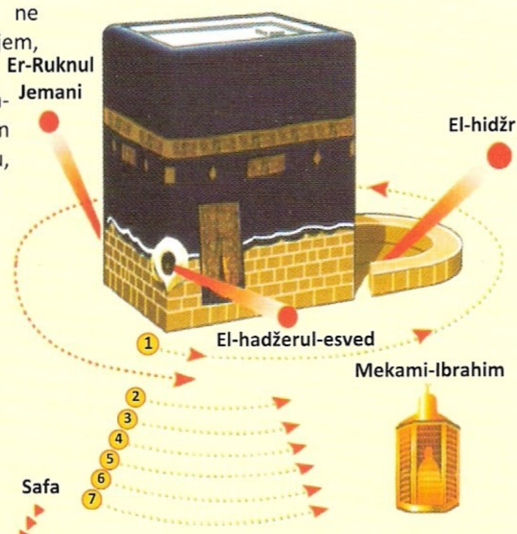
Ovakav postupak je greška jer predstavlja uznemiravanje muslimana. U tom slučaju dovoljno je da iz daljine, u prolazu, pokaže rukom prema Crnom kamenu (učini išaret) i kaže ***Allahu ekber*** (Allah je najveći) i pri tome neće zastajati.

Nije dozvoljeno gurati se sa drugima niti ih uznemiravati

Dalje nastavlja obilaziti oko Kabe sedam krugova, izbjegava uznemiravanje drugih, neće podizati glas i upućivat će dove po svom izboru. Kada dođe do Jemenskog ugla (Er-Ruknul-Jemani) dodirnut će ga desnom rukom, ako bude u mogućnosti. Neće ga ljubiti ili potirati rukom kako to rade neki ljudi jer je to u suprotnosti sa sunnetom i praksom Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. Ako već ne bude u mogućnosti dodirnuti Jemenski ugao, nastavit će sa tavafom a neće dizati ruku u njegovom pravcu niti donositi tekbir (***Allahu ekber***). Od sunneta je da između Jemenskog ugla i Crnog kamena kaže sljedeće: ''***Rabbena atina fid-dunja haseneten ve fil-ahireti haseneten vekina azaben-nar***'' (Gospodaru naš, podaj nam dobro i na ovom i na onom svijetu, i sačuvaj nas patnje u Ognju).

Na ovaj način osoba koja obavlja 'umru kruži oko Kabe sedam krugova, počinje od Crnog kamena i završava kod njega. Muškarcima je sunnet da prva tri kruga kod 'umranskog tavafa i tavaful-kuduma brže hodaju.

Greške koje se čine prilikom obavljanja tavafa:

- Neki ljudi tavaf obavljaju tako što prolaze kroz hidžr, a ne okolo njega, misleći da je takav tavaf ispravan. Ne znaju da je hidžr sastavni dio Kabe i da moraju oko njega tavafiti.
- Pogrešno je dodirivati sve uglove Kabe ili zidove, odnosno potirati zidove, ogrtač Kabe, njena vrata i Mekami-Ibrahim. Sve ove stvari su zabranjene i predstavljaju novotariju u ovoj vjeri i nemaju osnove u Šerijatu i praksi Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem.
- Guranje žena sa muškarcima u toku tavafa, naročito kod Crnog kamena i Mekami-Ibrahima. Svaki pojedinac dužan je da izbjegava ovakve situacije.

Kada završi sa tavafom, uradit će

1. Pokrit će desno rame.
2. Potvrđeni sunnet je klanjati dva rekata iza Mekami-Ibrahima, ako je u mogućnosti, u protivnom će ih obaviti na bilo kojem mjestu u Haremu. Na prvom rekatu poslije proučene ***Fatihe*** učit će ***Kul ja ejjuhel-kafirun***, a na drugom rekatu poslije proučene ***Fatihe*** uči ***Kul huvallahu ehad***. S tim da nema smetnje ako bi na ova dva rekata učio i neke druge sure.

2. 'UMRANSKI S'AJ

Onaj koji obavlja 'umru, obavit će tavaf, otići na Safu odakle će otpočeti sa'j, tj. sedam puta žurno hodati između Safe i Merve. Kada se približi Safi reći će, počinjući sa onim čime je počeo Uzvišeni Allah, dž.š.: ''Safa i Merva su Allahova časna mjesta.''

Nakon toga popet će se na Safu, stati i, okrenuvši se prema Kabi, zahvaliti se Allahu, dž.š., izgovoriti tri tekbira, te dignutih ruku puno činiti dovu, govoreći: ''***La ilahe illellahu vahdehu la šerike lehu, lehul-mulku, ve lehul-hamdu ve huve 'ala kulli šej'in kadir, la ilahe illellahe vahdehu, endžeze v'adehu ve nesare 'abdehu, ve hezeme-l-ahzabe vahdehu***'' (Nema istinskog boga osim Allaha, Koji Sebi ravnoga nema. Njemu pripada sva vlast i zahvalnost i On je iznad svega. Nema boga osim Allaha, Jedinoga, Koji ispunjava Svoje obećanje i pomaže Svojem robu, i sve protivnike sam porazi).

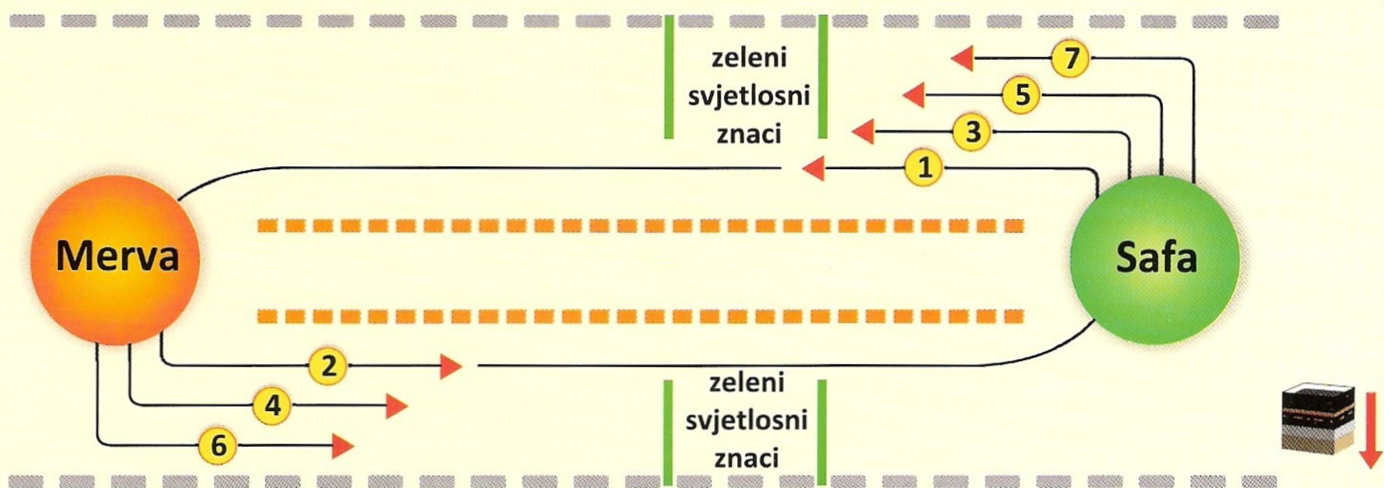
Ovu dovu će ponoviti tri puta, kada je prouči jedanput molit će za ono što mu srce želi, pa onda ponoviti onu prvu dovu po drugi put i tako redom. Međutim, ako bi učio dovu i manje od ovoga, bilo bi dovoljno. Ruke će dizati samo kad uči dovu, a prilikom donošenja tekbira neće pokazivati rukom prema Kabi. Ovaj išaret rukom prema Kabi je greška koju čini veliki broj hadžija i onih koji obavljaju 'umru.

Potom silazi sa Safe i kreće prema Mervi. Idući, on upućuje dove za sebe, svoju porodicu i sve muslimane. Kada dođe do zelenog svjetlosnog znaka, potrčat će do sljedećeg zelenog svjetlosnog znaka. Odatle nastavlja normalno da se kreće prema Mervi. Trčanje između ova dva znaka propisano je samo muškarcima, ali ne i ženama.

Kada onaj ko obavlja 'umru stigne do Merve, okrenut će se prema Kabi i ponoviti isti onaj zikr, te upućivati dove kao što je to uradio na Safi, s tim da neće učiti ajet. Onda silazi sa Merve i kreće prema Safi. Kada dođe do prvog svjetlosnog znaka potrčat će do drugog znaka, odakle će nastaviti normalno šetati (prethodno je spomenuto da se radi o žurnom hodanju, ne o normalnom) sve dok se ne popne na Safu. Na isti način obavit će sve krugove između Safe i Merve. Ovdje je bitno napomenuti da odlazak od Safe do Merve predstavlja jedan krug, a povratak sa Merve na Safu predstavlja drugi krug. Dakle, počinje se sa Safe, a završava na Mervi. Nema smetnje da, ako je iscrpljen ili bolestan, sa'j obavi na kolicima.

Ženi koja ima mjesečnicu i nifas dozvoljeno je da obavi s'aj, za razliku od tavafa, jer mjesto gdje se obavlja sa'j ne ulazi u sastavni dio Harema.

Greška koja je rasprostranjena među ženama u toku s'aja jeste trčanje između zelenih svjetlosnih znakova, što je svojstveno samo muškarcima.

OSMI DAN ZUL-HIDŽDŽETA

Obredi hadždža počinju osmog dana mjeseca zul-hidždže. U jutarnjim satima, hadžija koji obavlja *et-temetu'u*, oblači ihrame. Prije oblačenja ihrama uradit će sve ono što je uradio kada ih je oblačio zbog obavljanja 'umre (okupati se, namirisati i klanjati). Ihrame će obući na mjestu svog smještaja u Mekki. Hadžije koje obavljaju preostale dvije vrste hadždža, *kiran* i *ifrad*, nisu ni skidali ihrame. Tog jutra sve hadžije izlaze na Minu prije podne-namaza. Na Mini klanjaju podne, ikindiju, akšam i jaciju. Četverorekatne namaze klanjaju po dva rekata, s tim da ih ne spajaju, nego ih obavljaju u njihovom propisanom vremenu. Noć također provode na Mini, gdje će sutradan klanjati sabah-namaz. Oni koji su prije propisanog vremena (osmog zul-hidždžeta) došli na Minu, ihrame neće oblačiti prije tog vremena.

U sunnet spada i to da hadžija tu noć, osmi na deveti zul-hidždže, provede na Mini. Kada obavi sabah-namaz devetog dana zul-hidždže, sačekat će dok ne izađe sunce, nakon čega će se uputiti ka Arefatu. Ići će smireno i staloženo, učeći telbijju, spominjući u zikru Uzvišenog Allaha, dž.š., učeći Kur'an. Poželjno je da što više uči telbijju i izgovara: ***La ilahe illellahu vahdehu la šerike lehu, lehul-mulku, ve lehul-hamdu ve huve 'ala kulli šej'in kadir, Allahu ekber, elhamdulillah***, zahvaljujući se Gospodaru svih svjetova.

DEVETI DAN ZUL-HIDŽDŽETA (Dan boravka na Arefatu)

Od izlaska sunca

Do zalaska sunca

Boravak na Arefatu je rukn bez kojeg hadždž nije ispravan. Rekao je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: "***Hadždž je Arefat***." (Bilježe Ebu Davud i Et-Tirmizi)

Dan boravka na Arefatu je najbolji dan u kome je sunce granulo. U tom velikom danu sve hadžije odlaze u dolinu Arefata gdje borave od nastupanja podne-namaza pa sve do akšama. Uzvišeni Allah, dž.š., hvali se ovim hadžijama pred melekima. Imam Muslim u svome Sahihu bilježi hadis od Aiše, r.a., da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Nema dana u kojem Allah, dž.š., oslobodi više Svojih robova od Vatre kao što je to na dan Arefata. Uzvišeni se približi i, hvaleći se pred melekima, kaže: 'Šta žele ovi ljudi?'

"Molimo Uzvišenog da nas obaspe Svojom dobrotom i blagodatima."

Sunnet je da hadžija vrijeme prije podne-namaza provede na Nemiri (mjesto uz Arefat), ako je u mogućnosti. Tu će klanjati podne i ikindiju (spojeno), te ući na područje Arefata gdje će ostati do zalaska sunca. Na tim svetim mjestima naći ćemo dosta putokaza i znakova koji će nam olakšati kretanje.

Naš boravak na Arefatu ispravan je bez obzira na kojem mjestu na Arefatu bili.

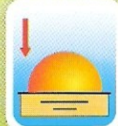
Hadžija mora nastojati iskoristiti svoje vrijeme provodeći taj dan u izgovaranju telbijje i zikru. Poželjno je da što više izgovara istigfar i traži oprosta, da izgovara ***la ilahe illellah***, ***elhamdulillah***, ***subhanallah***. On će se skromno i skrušeno obraćati svome Gospodaru moleći za sebe, svoju porodicu, svoju djecu i za svu braću muslimane. Kada nastupi podne-namaz, imam će održati hutbu u kojoj će prisutne podsjetiti na Uzvišenog Allaha, dž.š., i objasniti im propise. Zatim će klanjati podne i ikindiju, spojeno i skraćeno, sa jednim ezanom i dva ikameta, kao što je to učinio Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem. Hadžija neće klanjati ništa prije, između ili poslije obavljanja podne i ikindija-namaza.

Hadžije su dužne, u ovom mubarek i blagoslovljenom danu, da se klone svih prijestupa i grijeha koji će umanjiti njihovu nagradu u ovom velikom i plemenitom danu.

Arefat

Podne i ikindija namaz skraćeno i spojeno

kod zalaska sunca

Muzdelifa

GREŠKE KOJE HADŽIJE ČINE NA DAN AREFATA

Veliki broj hadžija na dan Arefata čini određene prijestupe, a mi ćemo spomenuti neke:

- Boravak van granica Arefata sve do zalaska sunca, a zatim odlazak na Muzdelifu. Ko ovako postupi njegov hadždž nije ispravan.
- Nije dozvoljeno napustiti Arefat prije zalaska sunca, jer je to suprotno praksi Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem.
- Guranje i uznemiravanje drugih ljudi zbog penjanja na brdo Arefe, izlaska na njegov vrh, potiranja ili obavljanja namaza na tom mjestu. Ovo je novotarija koja nema osnove u ovoj vjeri, a da ne spominjemo zdravstvene probleme koje čovjek time može prouzrokovati.
- Okretanje prema brdu Arefe prilikom činjenja dove uveliko je rasprostranjena greška među hadžijama.
- Naprotiv, sunnet je da se prilikom upućivanja dove okrećemo prema Kibli.

MUZDELIFA

prilikom zalaska sunca

prema Muzdelifi

akšam i jacija skraćeno i spojeno

Nakon zalaska sunca na dan Arefata, hadžije se u kolonama, Allahovom milošću, kreću prema svetom mjestu Muzdelifi, kako bi tu, odmah po dolasku u jacijskom vremenu, klanjali akšam i jaciju, spojeno i skraćeno, sa jednim ezanom i dva ikameta. Na tom mjestu će prespavati tu noć spominjući svoga Gospodara i Njemu se neizmjerno zahvaljujući na tome što im je omogućio da hairli obave boravak na Arefatu.

Jedan dio hadžija, po svom dolasku na Muzdelifu, pravi nekoliko prijestupa, na koje ćemo mi ukazati, a to su:

- Sakupljanje kamenčića odmah po dolasku, a prije klanjanja akšama i jacije (spojeno i skraćeno).
- Uvjerenje da se kamenčići, koje će bacati na džemreta, moraju sakupiti na Muzdelifi.
- Greška je prati kamenčiće, jer nije preneseno da je Poslanik sallallahu alejhi ve sellem, to činio.

Sunnet je da, kao što smo spomenuli, hadžija provede noć na Muzdelifi gdje će klanjati i sabah-namaz. Uzvišeni je propisao olakšicu za žene, iznemogle, djecu i one koji se brinu o njima da mogu otići na Minu nakon pola noći.
Kada hadžija obavi sabah-namaz poželjno je da stane kod El-Meš'aril-harama, brda na Muzdelifi, ili na bilo kojem drugom mjestu unutar granica Muzdelife, okrene se prema Kibli i što više spominje Allaha, dž.š., izgovara tekbire i upućuje različite dove. Prije izlaska sunca kreće prema Mini gdje će u putu sakupiti sedam kamenčića koji bi trebali biti malo veći od leblebije. Njih će baciti na Veliko džemre, a za ostala bacanja sakupljat će kamenčiće na Mini. On se, Allahovom milošću, kreće prema Mini, skrušen i predano spominjući svoga Gospodara.... "***Lebbejkellahumme lebbejke, lebbejke la šerike leke lebbejke, innel-hamde ven-ni'amete leke vel-mulk la šerike leke.***"

boravak na Muzdelifi

sabah namaz

zikr i dova

uzimanje kamenčića

odlazak na Minu

DESETI DAN ZUL-HIDŽDŽETA

Odlazak na džemretul-akabe

Prestaje sa učenjem telbije

Bacanje kamenčića na džemretul-akabe

Donosi bajramske tekbire

Klanje kurbana

Obrijati ili podšišati kosu

Na taj dan muslimani na Istoku i Zapadu, a posebno hadžije na Mini, dočekuju Kurban-bajram, radosni i veseli zbog Allahovih blagodati prema njima. Oni kolju i žrtvuju svoje kurbane u želji da se približe svome Gospodaru. Hadžija, nakon što baci kamenčiće na Veliko džemre, počinje donositi tekbir govoreći:
Allahu ekber, Allahu ekber, Allahu ekber... La ilahe illellah... Allahu ekber, Allahu ekber!

Jedan dio hadžija prilikom bacanja kamenčića čini nekoliko prijestupa u koje spada:

- ✗ Uvjerenje nekih hadžija da gađaju šejtana zbog čega ljutito bacaju kamenčiće i bacanje poprate psovanjem i izgovaranjem ružnih riječi. Zaboravljaju da je bacanje kamenčića propisano kako bi Allaha, dž.š., što više spominjali.
- ✗ Gađanje džemreta velikim kamenjima, cipelama i drvećem. Ovo je pretjerivanje u vjeri koje je zabranio Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem.
- ✗ Guranje i međusobno koškanje oko džemreta zbog bacanja kamenčića. Ovo ja velika greška i hadžije su dužne biti blagi prema svojoj braći muslimanima. Obavezni su izabrati pogodno mjesto za bacanje kamenčića, nastojeći pogoditi stub (zid) džemreta ili krug, a ne po svaku cijenu gađati sam stub džemreta.
- ✗ Bacanje svih sedam kamenčića zajedno. Ovo se smatra kao da je bacio samo jedan kamenčić. Hadžiji je propisano da baca jedan po jedan kamenčić, donoseći tekbir prilikom svakog bačenog kamenčića.

Kada hadžija baci kamenčiće na Veliko džemre i ošiša se ili obrije kosu, sa sebe je skinuo prvu zabranu. Tada mu biva dozvoljeno sve što mu je u ihramima bilo zabranjeno, osim odnosa sa svojom ženom.

TAVAFUL-IFADA JE RUKN BEZ KOJEG HADŽDŽ NIJE ISPRAVAN

Nakon što je hadžija ujutro, na dan Kurban-bajrama, bacio kamenčiće na Veliko džemre, odlazi u Mekku gdje će obaviti tavaful-ifade, tj. obići sedam krugova oko Kabe. Poslije tavafa, ako obavlja hadždž et-temettu'u, odlazi na Safu odakle započinje sa'j, koji se sastoji od sedam krugova. Isto će učiniti i onaj ko obavlja hadždž kiran ili ifrad, ako nije obavio sa'j poslije prvog tavafa.

✓ Dozvoljeno je odgađanje odlaska u Mekku i obavljanje tavaful-ifade do završetka bacanja kamenčića na Mini. Kada hadžija završi sa bacanjem kamenčića, šišanjem i obavi tavaful-ifade biva mu dozvoljeno sve što mu je bilo zabranjeno u ihramima, pa čak i odnos sa svojom ženom

DANI TEŠRIKA

Dani tešrika počinju poslije akšama desetog zul-hidždžeta. Hadžija se prvi dan Kurban-bajrama, nakon obavljenog tavafa-ifade, vraća na Minu gdje mu je propisano proboraviti tri dana, odnosno dva dana za onoga ko žuri, shodno riječima Uzvišenog Allaha, dž.š., Koji kaže: "***I spominjite Allaha u određenim danima, a ni onome ko požuri i ostane samo dva dana nije grijeh; a neće se ogriješiti ni onaj koji se dulje zadrži, samo ako se grijeha kloni. I bojte se Allaha i znajte da ćete svi biti pred Njim sakupljeni.***" (El-Bekare, 203.)

Hadžija je dužan:

- ✓ Bacati kamenčiće na džemreta u danima u kojima boravi na Mini.
- ✓ Donositi tekbir prilikom bacanja svakog kamenčića.
- ✓ Allaha, dž.š., često spominjati i dovu Mu puno upućivati.
- ✓ Smireno i staloženo obavljati obrede.
- ✗ Kloniti se guranja, vrijeđanja i uznemiravanja drugih muslimana.

BACANJE KAMENČIĆA

Sunnet je da hadžija nakon bacanja kamenčića na malo i srednje džemre podigne ruke i okrenuvši se prema Kibli upućuje dovu pazeći na to da ne izazove gužvu i da ne smeta drugim hadžijama.

Što se tiče Velikog džemreta, odnosno Džemretul-'akabe, kod njega se neće zadržavati i neće upućivati dovu nakon bacanja kamenčića.

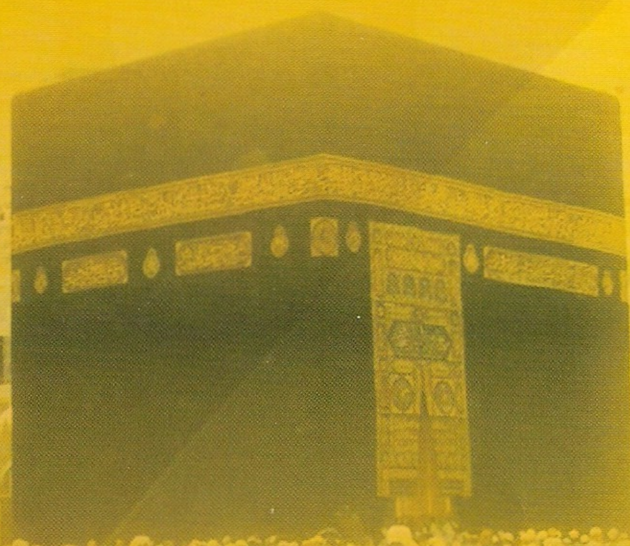
Onaj kome se žuri i želi napustiti Minu nakon drugog dana, tj. dvanaestog zul-hidždžeta, mora baciti kamenčiće na sva tri džemreta i izaći sa Mine prije zalaska sunca. Ako bi sunce zašlo prije nego što on napusti Minu, u tom slučaju dužan je ostati i proboraviti trinaestu noć, te sutra baciti kamenčiće na sva tri džemreta. Ovdje se izuzima situacija u kojoj se hadžija pripremio za napuštanje Mine drugi dan, ali ga je nešto omelo. Takva osoba će napustiti Minu nakon zalaska sunca i nije obavezna provesti tu noć na Mini.

OPROSNI TAVAF

Nakon izlaska sa Mine hadžije odlaze u Mekku kako bi obavili oprosni tavaf oko Kabe.

Kada su hadžije privele obrede hadždža samom kraju, obavivši sve ruknove i vadžibe hadždža, tavaful-veda' ili oprosni tavaf trebao bi biti njihov zadnji susret sa Bejtullahom, pokoravajući se time naredbi Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, u kojoj kaže: "***Neka vaš zadnji susret u Mekki bude sa Kabom.***" (Muttefekun alejhi)

Oprosni tavaf je zadnji obavezni obred (vadžib) koji treba obaviti. Hadžija ga je dužan obaviti neposredno prije putovanja i napuštanja Mekke. Obaveznost obavljanja oprosnog tavafa spada samo sa žena koje imaju mjesečnicu ili nifas i one to nisu dužne ničim nadoknaditi.

www.et-taqwa.com